

סיכום האירועים בגבול רצועת עזה

21 באוקטובר 2018

כללי

◀ ב-17 באוקטובר 2018 שוגרו שתי רקטות לעבר ישראל. **אחת משתי הרקטות, שנשאו כמות גדולה של חומר נפץ, נפלה על בית מגורים בבאר שבע וגרמה לנזק רב.** לא היו נפגעים בנפש. רקטה שנייה נפלה בים מול אחת הערים במרכז ישראל. לפי שעה לא ברור מי עמד מאחורי שיגור הרקטות. **חמאס והג'האד האסלאמי בפלסטין, שבידיהן רקטות מסוג זה, הכחישו מעורבות בירי.** בתגובה תקפו כלי טיס של חיל האוויר יעדי חמאס ברצועת עזה. בתקשורת הישראלית פורסם שהקבינט המדיני ביטחוני בישראל החליט להחריף את התגובות לאירועים ברצועת עזה. חמאס והג'האד האסלאמי בפלסטין איימו להחריף את תגובותיהם.

◀ למרות האיום הישראלי אירועי "צעדת השיבה" ביום שישי 19 באוקטובר 2018 התקיימו כסדרם. בצעדה השתתפו כ-10,000 מפגינים, **שהתבקשו שלא להגיע לגדר הביטחון.** לפיכך **רף העימותים עם כוחות צה"ל היה נמוך יחסית לשבועות האחרונים** והדבר התבטא בהעדר הרוגים ובמספר נמוך יחסית של פצועים.

◀ בעקבות ירי הרקטות לעבר ישראל התכנס הקבינט המדיני ביטחוני. לאחר ישיבת הקבינט פורסם בתקשורת הישראלית, כי צה"ל הונחה להחריף את תגובותיו. לכך נוסף גם ריכוז כוחות של צה"ל בסמוך לגבול הרצועה. נראה כי כל **אלה הניעו את חמאס "לצנן את הרוחות" במהלך אירועי "צעדת השיבה" ביום שישי** (בהוכיחה כי היא מסוגלת לשלוט על קהל המפגינים ועל מפלס האלימות המופעל במהלך ההפגנות).

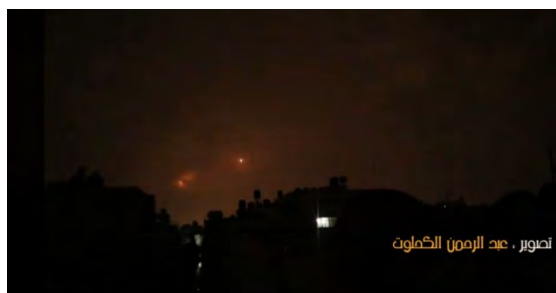
◀ ישראל מצידה הגיבה על ירידת מפלס האלימות בפתיחת מעבר ארז ומעבר כרם שלום בבוקר ה-21 באוקטובר 2018. ההחלטה בנושא אספקת הדלק מקטר נדחתה לפי שעה והיא תבחן בעוד מספר ימים, בהתאם לאירועים בשטח.

ירי רקטות לעבר ישראל

ירי רקטות לעבר באר שבע ומרכז ישראל

◀ ב-17 באוקטובר 2018 בשעה 3:39 שוגרו שתי רקטות ממרכז רצועת עזה לעבר ישראל. **רקטה אחת פגעה ישירות בבית בבאר שבע.** רקטה שנייה נפלה לים **מול חופי אחת מערי מרכז ישראל.** הרקטה נחתה

על בית מגורים הבאר שבע. **בשל גודלה ומשקל חומר הנפץ בו הייתה טעונה נגרם נזק קשה לבית המגורים בו שהו אם ושלושת ילדיה**, שניצלו לאחר שהצליחו להגיע לחדר מוגן. שבעה בני אדם לקו בחרדה. ◀ זוהי רקטה ראשונה שפוגעת בעיר באר שבע מאז מבצע "צוק איתן". לא ברור לפי שעה מי עמד מאחורי ירי הרקטות. מדובר צה"ל נמסר כי רקטות מסוג הרקטות, ששוגרו לעבר ישראל, נמצאות ברצועת עזה רק ברשות חמאס והג'האד האסלאמי בפלסטין. חמאס והג'האד האסלאמי בפלסטין הכחישו מעורבותם בירי ראו בהמשך).

מימין: שיגור הרקטות מהרצועה (סרטון בדף הפייסבוק של הצלם עבד אלרחמן אלכחלות, 17 באוקטובר 2018) משמאל: הבית שנפגע בבאר שבע (חשבון הטוויטר PALINFO, 19 באוקטובר 2018)

תגובת ישראל

◀ ישראל הודיעה, כי היא רואה את הירי כאירוע חמור והצביעה על חמאס כאחראית. בתגובה לירי הרקטות תקפו כלי טיס של חיל האוויר **יותר מעשרים יעדים של חמאס ברצועת עזה**. במוקד התקיפה מנהרה התקיפת של חמאס באזור ח'אן יונס שהתוואי שלה חצה את גבול הרצועה לעבר ישראל. כמו כן הותקפו מתחמים לחפירת מנהרות באלזיתון ובח'אן יונס; פיר "מנהרת טרור" ימית באזור החוף בח'אן יונס; מפעל לייצור רכיבים ולוחות בטון לבניית מנהרות; וכן מפעל ייצור אמצעי לחימה אוויריים ברפיח ובתל אלהוא; מתחם צבאי של הכוח הימי בח'אן יונס; יעדי טרור במספר מתחמים צבאיים ביניהם אתר לייצור אמצעי לחימה ורקטות. בנוסף, תקף כלי טיס חוליית מחבלים בצפון רצועת עזה במהלך ניסיון לביצוע ירי רקטי לעבר שטח ישראל (אתר צה"ל, 17 באוקטובר 2018).

◀ אמצעי תקשורת פלסטיניים דיווחו, כי בין יעדי התקיפות היו מוצב "אבו גראד" בדרום העיר עזה, מוצב "אלואחה" במערב בית לאהיא, מוצב בשכונת אלזיתון בעיר עזה, מוצב בשכונת תל אלסלטאן במערב רפיח ושטח חקלאי בסמוך לו, מוצב "אלבחר" של מנגנון הביטחון הלאומי בגבול הרצועה-מצרים ברפיח, מוצב "אלתל" במערב דיר אלבלח שבמרכז הרצועה (PALINFO, 17 באוקטובר 2018; צפא, 17 באוקטובר 2018). דובר משרד הבריאות ברצועת עזה דיווח על הרוג אחד בתקיפה וכמה פצועים (חשבון הטוויטר של אשרף אלקדרה, 17 באוקטובר 2018).

מימין: מפקד כוחות הביטחון הלאומי ברצועה וסגנו מבקרים במוצב "אלבחר" לאחר התקיפה (דף הפייסבוק של כוחות הביטחון הלאומי בעזה, 17 באוקטובר 2018). משמאל: עמוד עשן במוצב "אלואחה" בבית לאהיא לאחר שהותקף (חשבון הטוויטר של 17 PALINFO, באוקטובר 2018)

◀ בעקבות ירי הרקטות התכנס הקבינט המדיני ביטחוני לדין ממושך. בתקשורת הישראלית דווח, כי בתום הדין הוחלט לשנות את "כללי המשחק" מול האירועים האלימים לאורך הגדר ומול טרור הבלונים ועפיפוני התבערה. נמסר, כי במסגרת זאת הנחה הקבינט את צה"ל להחריף את התגובות שלו בהדרגתיות ולהנהיג גישה של "אפס סובלנות" כלפי כל הפרה. יחד עם זאת, נקבע, כי ימשכו מאמצי ההסדרה בתיווך מצרים ושליח האו"ם למזרח התיכון ניקולאי מלדנוב.

אחריות לשיגור הרקטות

◀ לפי שעה ברור לא מי מארגוני הטרור ברצועה ביצע את הירי. "חדר המבצעים המשותף של ארגוני ההתנגדות הפלסטינית", גוף התיאום של ארגוני הטרור ברצועה, מיהר לפרסם הודעה רשמית המגנה את ירי הרקטות (אתר הזרוע הצבאית של חמאס, 17 באוקטובר 2018).

גינני ירי הרקטות על-ידי "חדר המבצעים המשותף של ארגוני ההתנגדות הפלסטינית" בגנות ירי הרקטות (אתר הזרוע הצבאית של חמאס, 17 באוקטובר 2018)

◀ מחמוד אלזהאר, חבר הלשכה המדינית של חמאס, אמר כי האשמות לפיהן חמאס או הג'האד האסלאמי בפלסטין ביצעו את הירי הן חסרות בסיס. לדבריו, חמאס אינה עומדת מאחורי שיגור הרקטות ומאחורי הירי עומד "גורם המעוניין לפגוע ביציבות האזורית". עוד ציין, כי אסור שהאירוע יפגע במחויבות

ישראל בנוגע לאספקת המים והחשמל לרצועה (שבכה קדס, 18 ב אוקטובר 2018). **חמאס והג'האד האסלאמי בפלסטין פרסמו הודעה לפיה הם אינם מעוניינים במלחמה והם מתנגדים לירי הפוגע במאמצי המצרים להסיר את המצור מעל רצועת עזה** (פאל טודיי, 17 באוקטובר 2018).

◀ **לדברי באסם נעים, בכיר חמאס**, מנגנוני הביטחון ברצועת עזה מקיימים חקירות כדי למצוא את האחראים לירי. הוא גם הבהיר כי ינקטו צעדים חריפים נגד מי שינסה לגרור את הפלסטינים לעימות והוסיף, שחמאס, כמו גם שאר הארגונים, פועלת למניעת הסלמה (אלערבי אלג'דיד, 19 באוקטובר 2018).

תגובות ברצועת עזה

◀ בעקבות ביקור ראש הממשלה בעוטף עזה והדברים שאמר בתום הערכת מצב באוגדת עזה, נערך כינוס של "חדר המבצעים המשותף של ארגוני ההתנגדות הפלסטינית". בסיומו שוגר איום לישראל, כי בתגובה ל"פשעים החוזרים ונשנים נגד הפלסטינים" היא תזכה לתגובה קשה ואלימה מצד הפלסטינים ו"ההתנגדות" (קרי, ארגוני הטרור) (PALINFO, 17 באוקטובר 2018; מען, 18 באוקטובר 2018).

◀ הזרועות הצבאיות של חמאס והג'האד האסלאמי בפלסטין פרסמו סרטונים שבהם הן **מאיימות על ישראל שלא להעמיד אותן במבחן**. בסרטון שפרסמה הזרוע הצבאית של חמאס נראים פעילים מכינים רקטות לשיגור, ובסיומו נכתב "הישמרו מפני טעות בהערכה" ובעברית "מומלץ לקרוא אותנו נכון. טעות לא תטיב" (אתר הזרוע הצבאית של חמאס, 18 באוקטובר 2018).

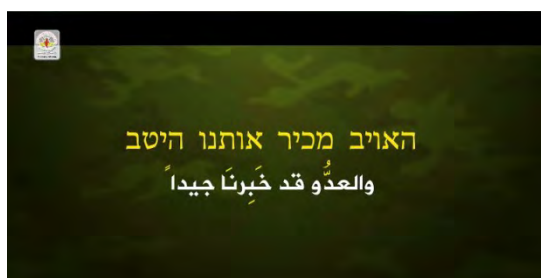
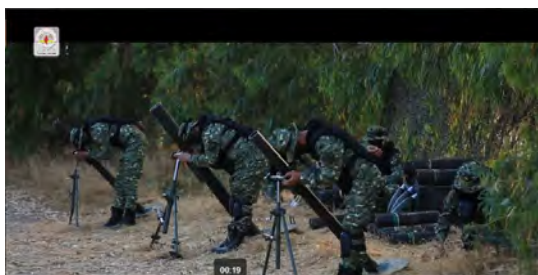

תמונות מהסרטון שפרסמה הזרוע הצבאית של חמאס (אתר הזרוע הצבאית של חמאס, 18 באוקטובר 2018)

◀ בסרטון שפרסמה הזרוע הצבאית של הג'האד האסלאמי בפלסטין, תחת הכותרת "האויב מכיר אותנו היטב מניסיון", נראים שיגורי רקטות במהלך סבב ההסלמה באוגוסט 2018, שם נכתב "אמרנו וצדקנו". בהמשך נראים פעילי "פלוגות ירושלים" נערכים לשיגור רקטות כולל הרקטה החדשה שהוצגה במפגן האחרון. בסיום

הסרטון נכתב בעברית "האויב מכיר אותנו היטב" (אתר הזרוע הצבאית של הג'האד האסלאמי, 18 באוקטובר

(2018)

תמונות מהסרטון של הג'האד האסלאמי
(אתר הזרוע הצבאית של הג'האד האסלאמי, 18 באוקטובר 2018)

"צעדות השיבה"

הערכות ל"צעדת השיבה" (19 באוקטובר 2018)

ישראל

◀ בעקבות החלטת הקבינט להעלות את רף התגובה לאירועים האלימים ברצועת עזה **החל צה"ל לרכז כוחות לאורך הגבול הדרומי של ישראל** ואף נתן לכך פומבי. פורסם כי כוחות צה"ל בדרום ישראל תוגברו במאות חיילים ועשרות טנקים, תותחים, נגמ"שים וכלים הנדסיים שהגיעו לשטחי כינוס סמוך לגבול הרצועה.

דיווח של כלי תקשורת של חמאס על תגבור כוחות צה"ל בעוטף עזה
(דף הפייסבוק של הרשות הלאומית העליונה של צעדת השיבה הגדולה, 20 באוקטובר 2018)

רצועת עזה

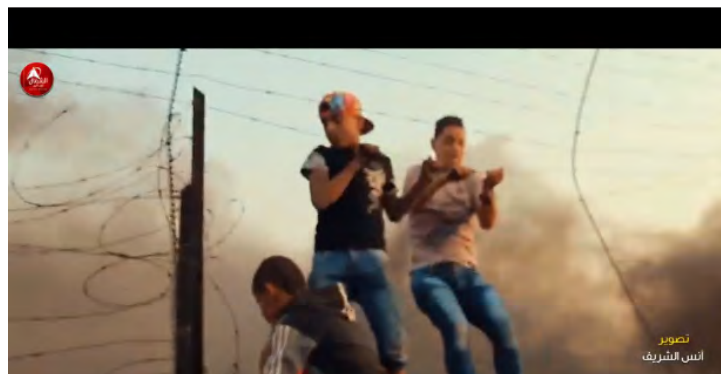
◀ על רקע האיומים מצד ישראל, ניסו מארגני הצעדה בהכוונת חמאס, לקיים את הצעדה כסדרה, תוך ניסיון שלא להביא להסלמה במצב המתוח ממילא. טרם ההפגנות פרסמה הוועדה העליונה לניהול צעדות השיבה קריאה חריגה לציבור המבקשת ממנו שלא להתקרב לגדר הביטחון ולהפגין בצורה "עממית" בלבד, ללא מאפיינים צבאיים דוגמת מטענים רימונים או כלי נשק חמים (אלערבי אלג'יד, 18 באוקטובר 2018). מקורות בחמאס מסרו, כי הם מתכוונים לנקוט צעדים להפחתת האלימות במהלך הצעדה כדי שלא להביא להסלמה צבאית. כמו כן מסרו שיתכן ויפחיתו גם את הפרחת הבלונים לעבר ישראל (מען, 18 באוקטובר 2018).

צעדת יום שישי (19 באוקטובר 2018)

◀ "צעדת השיבה" התקיימה ביום שישי 19 באוקטובר 2018 (ה-30 במספר מאז 30 במרץ 2018) תחת הכותרת "יחד הרצועה מתקוממת והגדה מצטרפת". בצעדה השתתפו כ-10,000 מפגינים (לעומת השבוע הקודם בו השתתפו בצעדה כ-15 אלף מפגינים). על פי דובר צה"ל, בניגוד לשבועות קודמים רוב המפגינים נותרו בעומק הרצועה ולא ניסו להגיע לגדר הביטחון. יחד עם זאת עדיין אותרו בשטח מספר אירועים בהם הושלכו מטענים ורימונים לעבר כוחות צה"ל. כמו כן אותרו לפחות שלושה ניסיונות לחצות את גדר הביטחון. הפלסטינים שניסו לחצות את הגדר שבו מיד לרצועת עזה (דובר צה"ל, 19 באוקטובר 2018). באירועים אלו לא היו נפגעים לכוחותינו.

מפגינים פלסטיניים ב"צעדת השיבה" במזרח עזה
(דף הפייסבוק של הרשות הלאומית העליונה של צעדת השיבה הגדולה, 20 באוקטובר 2018)

תמונה מסרטון המתעד חבלה בגדר הביטחון בצפון הרצועה וניסיון פריצה לשטח ישראל במהלך "צעדת השיבה"
(דף הפייסבוק של הרשות הלאומית העליונה של צעדת השיבה הגדולה, 20 באוקטובר 2018)

◀ הרושם שהתקבל מאופי הצעדה היה כי **חמאס פעלה לפחות חלקית לשלוט על גובה הלהבות במהלך ההפגנות**. גורמים במערכת הביטחון הישראלית אמרו כי הייתה זו ההפגנה "הרגועה" ביותר מאז החלו הצעדות (מרץ 2018) וכי חמאס ריסנה את האלימות במהלכה. לדברי אותם גורמים נרשמו מעט מאד אירועי השלכת רימונים ומטענים לעבר כוחות צה"ל. במערכת הביטחון העריכו, כי חמאס הציבה פעילים חמושים לאורך הגדר שאגו להרגיע את המפגינים ולמנוע אירועים אלימים (ynet, 19 באוקטובר 2018).

◀ גם מספר הנפגעים בהפגנות מעיד על הפחתת רף האלימות. דובר משרד הבריאות ברצועת עזה מסר, כי באירועי יום שישי 19 באוקטובר נפצעו 130 מפגינים. בהתייחסו למספר הנפגעים הנמוך יחסית בצעדת יום שישי אמר טלאל אבו ט'ריפה, חבר הלשכה המדינית של החזית הדמוקרטית, כי הפלסטינים עשו שימוש באותם אמצעי "התנגדות עממיים" שבהם השתמשו בשבועות האחרונים **אך הם עשו זאת במתינות, באחריות ובחוכמה ולא סיפקו לישראל תירוץ להרוג אותם. לדבריו על התנהלות זו להוות דוגמא** (אלאקצא, 19 באוקטובר 2018).

תגובת ישראל

◀ בעקבות הירידה באירועים האלימים ברצועת עזה ב-19-20 באוקטובר 2018 ולנוכח מאמצי הריסון של חמאס, הורה שר הביטחון אביגדור ליברמן בבוקר 21 באוקטובר 2018 על **פתיחת מעבר ארז ומעבר כרם שלום**. ההחלטה בנושא **המשך אספקת הדלק מקטר נדחתה לפי שעה והיא תיבחן בעוד מספר ימים בהתאם לאירועים** (יוזכר כי בעקבות ירי הרקטות לעבר ישראל הורה שר הביטחון על סגירת המעברים ב-17 באוקטובר 2018. בתגובה לניסיונות החדירה לישראל החליט שר הביטחון לאסור על הכנסת דלק וגז לרצועה החל מ-14 באוקטובר 2018 ועד להודעה חדשה).

התבטאויות בכירים

◀ דוברי חמאס **הביעו את שביעות רצונם מההשתתפות ב"צעדת השיבה"** למרות האיומים מצד ישראל **והבטיחו להמשיך בהפגנות**. להלן מספר התבטאויות:

◆ **פוזי ברהום, דובר חמאס**, אמר כי התמדתו של העם הפלסטיני בהשתתפות המונית ביום שישי ה-30 של "צעדות השיבה" הם התגובה החשובה ביותר של העם לאיומי ישראל ("האויב") ונותנת מוטיבציה לעם להמשיך (אתר חמאס, 19 באוקטובר 2018).

◆ **אסמאעיל רצ'ואן, בכיר חמאס**, אמר כי לא הועלתה שום בקשה על ידי מצרים להפסיק את "צעדות השיבה" וכי הצעדות לא תופסקנה בתמורה להסכם הכנסת דלק לרצועה. לדבריו לא הופעלו על חמאס ועל הרשות הלאומית לחצים מאף צד להפסיק את הצעדות (אלמיאדין, 18 באוקטובר 2018).

◆ **אחמד בחר, סגן ראש המועצה המחוקקת**, אמר בנאום שנשא במהלך הצעדה כי "ההתנחלויות" בעוטף עזה לא ירגישו לעולם ביטחון אלא אם יוסר המצור מעל הרצועה. עוד ציין כי "צעדות השיבה" תמשכנה עד שיושגו מטרותיהן. הוא גם הדגיש ש"ההתנגדות" תשיב בכוח על כל התנהגות טיפשית של ישראל (ופא, 19 באוקטובר 2018).

◆ **אסמאעיל רצ'ואן, בכיר חמאס**, אמר כי "צעדות השיבה" ימשיכו להיערך עד שיוסר המצור מרצועת עזה ללא תנאים והוסיף כי "ההתנגדות" (קרי, ארגוני הטרור) תגן עליהם. רצ'ואן גם קרא לתושבי יהודה ושומרון להמשיך ולבצע פיגועים דוגמת אלה שבוצעו בתקופה האחרונה (אלאקצא, 19 באוקטובר 2018).

◀ הרשות הלאומית העליונה לצעדת השיבה והסרת המצור הודיעה כי פעילויות, שתתקיימנה ביום שישי 26 באוקטובר 2018, יהיו בסימן "רצועת עזה עומדת איתן ואינה נכנעת". הרשות קראה לפלסטינים לבוא להשתתף באירועים (אלאקצא, 19 באוקטובר 2018).

הרשות הלאומית העליונה של צעדת השיבה הגדולה מפרסמת בדף הפייסבוק שלה פוסט בו הודגש, כי "צעדות השיבה" ימשכו עד להשגת יעדיהן (דף הפייסבוק של הרשות הלאומית העליונה של צעדת השיבה הגדולה, 20 באוקטובר 2018)

אירועים נוספים וטרור ההצתות

◀ במקביל לצעדה ולאחריה נמשכו עימותים בגבול הרצועה ובעיקר ניסיונות פלסטינים לחצות את גדר הביטחון. כמו כן נמשך שיגור העפיפונים ובלוני תבערה לעבר ישראל. להלן מספר אירועים:

◆ **ב-20 באוקטובר 2018** : קבוצת פלסטינים הצליחה לחצות את גדר הביטחון ממזרח למחנה הפליטים אלבורג', במרכז רצועת עזה, לתלות תמונה של הרוג באחד העימותים על עמדת צלפים נטושה של צה"ל ולשוב לרצועת עזה. האירוע תועד על ידי הפלסטינים והופץ ברשתות החברתיות.

◆ **ב-18 באוקטובר 2018** : פלסטינים מיחידת ההתשה הלילית של חמאס פוצצו סמוך לגדר הביטחון ממזרח לאלבורג' (מרכז רצועת עזה) בלון אליו חובר מטען נפץ מאולתר. הפיצוץ תועד על ידי המחבלים בסרטון שהופץ ברשתות החברתיות. לא היו נפגעים בקרב חיילי צה"ל.

◆ **ב-19 באוקטובר 2018**: נוטרל צרור בלונים אליו חובר חומר נפץ בחוף זיקים. במועצה האזורית אשכול אותרו שני בלונים אליהם חוברו חומרי נפץ.

מימין: שיגור בלון תבערה בצורת רקטה (דף הפייסבוק של הרשות הלאומית העליונה של צעדת השיבה הגדולה, 20 באוקטובר 2018). משמאל: שיגור בלונים לעבר ישראל במהלך צעדת השיבה במזרח עזה (דף הפייסבוק שהאב, 19 באוקטובר 2018)

◆ **ב-20 באוקטובר 2018:** אותר בלון בגובה חמישה מטרים בתוך ישוב במועצה האזורית אשכול. אל

הבלון חובר רימון. חבלן משטרה טיפל באירוע (דף הפייסבוק צבע אדום, 20 באוקטובר 2018).

◀ **בהתאם להחלטת הקבינט הגיבה ישראל בירי לעבר חוליות משגרי בלוני תבערה:**

◆ **ב-19 באוקטובר 2018** במהלך הפגנות יום שישי תקפו כלי טיס של חיל האוויר חוליית מפריחי בלונים מזרחית לח'אן יונס הדרום רצועת עזה. על פי דיווחי הפלסטינים לפחות שלושה נפצעו באורח קשה. (שהאב, 19 באוקטובר 2018).

◆ **ב-20 באוקטובר 2018** תקפו כלי טיס של חיל האוויר חולית מחבלים שהפריחה בלוני תבערה בדרום רצועת עזה (דובר צה"ל, 20 באוקטובר 2018). כלי התקשורת הפלסטינים דיווחו על פגיעה באופנוע מזרחית לרפיח (חשבון הטוויטר שבכה קדס, 20 באוקטובר 2018). לא נמסר על נפגעים.

אופנוע שהותקף ע"י כלי טייס של צה"ל מזרחית לרפיח (חשבון הטוויטר PALINFO, 20 באוקטובר 2018)